

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України
«Про ліцензування видів господарської діяльності»
щодо зупинення дії ліцензії
(реєстр. № 6221 від 22 березня 2017 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя на засіданні 16 листопада 2017 року (протокол № 65) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» щодо зупинення дії ліцензії (реєстр. № 6221 від 22 березня 2017 року), поданий народним депутатом України Бубликом Ю.В. (далі - Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою метою Законопроекту є впровадження дієвого способу реагування на ліцензіата-порушника з боку держави, що, з одного боку, негайно унеможливить подальше провадження ліцензованої діяльності ліцензіатом, а з іншого боку, – надасть ліцензіату час та можливість усунути допущені ним порушення, виправитись та продовжувати здійснювати ліцензовану діяльність.

Для досягнення мети автором пропонується доповнити Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» новою статтею 15¹ «Зупинення дії ліцензії» щодо можливості органу ліцензування, у разі виявлення грубого порушення ліцензіатом ліцензійних умов, зупинити дію ліцензії шляхом прийняття рішення про зупинення дії ліцензії, яке підлягатиме негайному виконанню.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

Україна є демократичною, правовою державою, в якій людина визнається найвищою соціальною цінністю, а її права і свободи та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави (статті 1, 3 Конституції України).

За Основним Законом України (частина друга статті 6) органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України межах і відповідно до законів України.

Як зауважив Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 21 червня 2011 року № 7-рп/2011, реалізація принципу правової держави зумовлює необхідність закріплення на законодавчому рівні механізмів стримувань і противаг, забезпечення взаємодії і єдності державної влади в Україні при дотриманні конституційних засад, визначених частиною другою статті 19 Конституції України, згідно з якою органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (абзац другий пункту 3 мотивувальної частини).

Крім того, Конституційний Суд України у підпункті 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 26 грудня 2011 року № 20-рп/11 виходить із того, що додержання конституційних принципів соціальної і правової держави, верховенства права обумовлює здійснення законодавчого регулювання суспільних відносин на засадах справедливості та розмірності з урахуванням обов'язку держави забезпечувати гідні умови для розвитку всіх форм власності та господарювання.

Відповідно до Основного Закону України (частини перша, четверта статті 42) кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт.

Через законодавче регулювання правовідносин власності і підприємництва держава виконує конституційні обов'язки щодо відповідальності перед людиною за свою діяльність, забезпечення захисту прав усіх суб'єктів права власності і господарювання та захисту конкуренції у підприємницькій діяльності (абзац третій підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 5 лютого 2013 року № 1-рп/2013).

Діяльність суб'єктів господарювання у різних сферах економіки потребує спеціальної кваліфікації та професіоналізму для забезпечення безпеки праці та виробництва, найбільш доцільно використання державних та інших ресурсів, створення умов для нормального функціонування окремих інститутів суспільства держави, випуску продукції надання послуг відповідно до встановлених стандартів. Для забезпечення вказаних умов держава встановлює ліцензування на здійснення окремих видів господарської діяльності уповноваженими на це державою органами.

Ліцензування – засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, спрямований на забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері ліцензування, захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів (пункт 6 частини першої статті 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»).

Рішенням Конституційного Суду України від 10 листопада 2011 року №15-рп/2011 визначено, що держава сприяє забезпеченню споживання населенням якісних товарів (робіт, послуг), зростанню добробуту громадян та загального рівня довіри в суспільстві (абзац четвертий підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

У пункті 1 Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Керівні принципи для захисту інтересів споживачів» від 9 квітня 1985 року № 39/248 зазначено такі цілі: сприяти країнам у встановленні або подальшому забезпеченні належного захисту свого населення як споживачів; заохочувати високий рівень етичних норм поведінки тих, хто пов'язаний з виробництвом і розподілом товарів та послуг для споживачів.

Господарським кодексом України (далі – Кодекс) встановлено, що підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку (стаття 42).

При цьому, Кодексом передбачена відповідальність за правопорушення у сфері господарювання. Статтею 239 Кодексу встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень та у порядку, встановленому законом, можуть застосовуватися до суб'єктів господарювання адміністративно-господарські санкції, зокрема, зупинення дії ліцензії на здійснення суб'єктом господарювання певних видів господарської діяльності.

До того ж, адміністративно-господарські санкції застосовуються до суб'єктів господарювання за порушення встановлених законодавчими актами правил здійснення господарської діяльності та можуть бути встановлені виключно законами (частина друга статті 238 Кодексу).

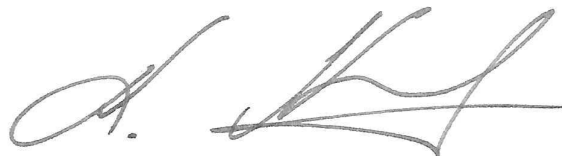
Європейський Суд з прав людини у рішенні у справі X. та інші проти Бельгії (Радіо Скорпіо) від 5 березня 1986 року (№ 10405/83) визнав, що, оскільки держава може прийняти закони, які вимагають ліцензування підприємств, для держави також повинно бути легітимним приймати закони, котрі забезпечують виконання ліцензії, зокрема – запобігаючи намаганням обійти умови, що передбачені ліцензією.

За Основним Законом України (пункт 8 частини першої статті 92) правові засади і гарантії підприємництва визначаються виключно законами України.

Прийняття законів Конституція України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет з питань правової політики та правосуддя дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» щодо зупинення дії ліцензії (реєстр. № 6221 від 22 березня 2017 року), поданий народним депутатом України Бубликом Ю.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ